

Г. А. ТРУНОВА,
кандидат юридичних наук, доцент^{*}
ORCID 0000-0002-1829-2561

ПРИНЦИП ПАРИТЕТНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФОНДАМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ЯК ГАРАНТІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЗАСТРАХОВАНИХ ОСІБ

У статті на основі аналізу міжнародно-правових актів, чинного законодавства та наукових досліджень у сфері соціального страхування розглянуто правовий принцип паритетного управління фондами соціального страхування. Зроблено висновки та внесено окремі пропозиції щодо необхідності сталого функціонування принципу паритетності в управлінні фондами соціального страхування, що сприятиме гарантованості реалізації прав застрахованих у сфері соціального страхування.

Ключові слова: принцип, паритетність управління, соціальне страхування, фонд, застрахований.

Г. А. Трунова Принцип паритетности управления фондами социального страхования как гарантия реализации прав застрахованных лиц

В статье на основе анализа международно-правовых актов, действующего законодательства и научных исследований в сфере социального страхования рассмотрен правовой принцип паритетного управления фондами социального страхования. Сделаны выводы и выработаны отдельные предложения о необходимости устойчивого функционирования принципа паритетности в управлении фондами социального страхования, что будет способствовать гарантированности реализации прав застрахованных в сфере социального страхования.

Ключевые слова: принцип, паритетность управления, социальное страхование, фонд, застрахованный.

Trunova Halyna. Principle of parity of social insurance management funds as a guarantee for the implementation of the insured persons' rights

The article deals with the legal principle of parity management of social insurance funds on the basis of the analysis of international legal acts, the current legislation and scientific research in the field of social insurance. Conclusions have been made and some proposals have been made as to the need for the sustainable functioning of the principle of parity in the management of social insurance funds, which will contribute to guaranteeing the realization of the rights of the insured in the field of social insurance.

Key words: principle, management parity, social insurance, fund, insured.

Вступ. Система принципів соціального страхування склалася історично, в процесі зародження і розвитку окремих видів матеріального забезпечення у випадку настання соціальних ризиків, розвитку профспілкового руху, створення Міжнародної організації праці. Своє нормативне закріплення традиційні міжнародно-правові принципи соціального страхування отримали в Філадельфійській

^{*} **Trunova Halyna**, Candidate of Juridical Sciences (Ph. D.), Docent

декларації 1944 р., Європейському кодексі соціального забезпечення 1964 р., конвенціях та рекомендаціях Міжнародної організації праці (далі – МОП).

Серед основних міжнародно-правових принципів соціального страхування необхідно виділити такі: солідарності та субсидування (взаємодопомоги); рівності та недискримінації; обов'язковості соціального страхування працюючих відповідно до закону; взаємної відповідальності соціальних партнерів (соціальної відповідальності); демократичного управління, що передбачає участь соціальних партнерів в управлінні соціальним страхуванням; гарантованість соціально-страхового забезпечення державою. Зазначені принципи притаманні будь-якій моделі соціального страхування незалежно від певних особливостей самої системи.

Світова практика свідчить, що принципи не завжди закріплені в нормах чинного законодавства, зазвичай вони презюмуються зі змісту соціально-страхового законодавства. Водночас у Концепції соціального забезпечення населення України 1993 р. визначені правові принципи функціонування системи соціального страхування. Серед загальних принципів соціального страхування в Концепції був виділений принцип автономності управління діяльністю фондів соціального страхування на принципах соціального партнерства і самоврядування під контролем держави. При прийнятті Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 р. зазначений принцип був визначений як принцип паритетності представників усіх суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування в управлінні загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Огляд літератури. Питання принципу паритетності управління фондами соціального страхування розглядалося у працях фахівців науки права соціального забезпечення. Однак увага науковців була зосереджена переважно на загальному значенні принципу паритетного управління фондами соціального страхування. О. Москаленко у своєму дослідженні «Основні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування в умовах ринкової економіки»¹ зосереджує увагу на принципі паритетності управління соціальним страхуванням, як на принципі соціального партнерства. У монографіях М. Боднарука «Правове регулювання соціального страхування в Україні»² та О. Кучми «Проблеми теорії та нормативно-правового регулювання соціального страхування в Україні»³ акцентується увага на необхідності додержання законодавчо визначених принципів соціального страхування, включаючи і принцип паритетного управління. Водночас в умовах реформування системи соціального страхування не втрачає свого значення питання реалізації принципу паритетного управління фондами соціального страхування на практиці та його значення, у зв'язку з чим важливим є проведення подальших наукових досліджень з цієї проблематики.

Постановка проблеми. Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю наукового дослідження реалізації принципу паритетного управління фондами соціального страхування, а також черговим етапом реформування системи соціального страхування, що супроводжується можливістю законодавчих змін організаційно-управлінської складової системи соціального страхування та відмовою від принципу паритетності управління фондами соціального страхування.

Мета та завдання дослідження. Мета дослідження – на основі аналізу

міжнародно-правових актів, чинного законодавства, законопроектів і наукових досліджень у сфері соціального страхування виробити окремі пропозиції забезпечення виконання принципу паритетності управління фондами соціального страхування, що сприятиме гарантованості реалізації прав застрахованих у сфері соціального страхування.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

1. Провести аналіз міжнародно-правових принципів соціального страхування.
2. Дослідити чинне законодавство в питанні організаційно-управлінських відносин у сфері соціального страхування.
3. Проаналізувати напрями реформування в системі управління соціальним страхуванням.

Виклад основного матеріалу. Нерозривність механізму соціального партнерства та системи соціального страхування яскраво проявляється в принципі паритетності сторін соціального партнерства в управлінні загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, закріпленим у ст. 5 Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування⁴. Принцип паритетності в управлінні дублюється і в нормах ст. 2 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 2 березня 2000 р.⁵

З прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» від 28 грудня 2014 р. були внесені зміни до профільного Закону щодо соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання і викладено його в новій редакції та з новою назвою: Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Останній став комплексним нормативно-правовим актом у сфері соціального страхування та регулює три види загальнообов'язкового державного соціального страхування, а саме у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та, в перспективі, медичного страхування.

Порівняльний аналіз принципів, закріплених у ст. 5 Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також у ст. 3 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»⁶, свідчить про дублювання Законом норм Основ законодавства. Водночас спостерігаються певні розбіжності. Так, Закон не визначає принципу паритетності управління Фондом соціального страхування та принципу забезпечення рівня життя, не нижчого за прожитковий мінімум, шляхом надання допомог. Водночас дані принципи втілені в нормах Закону.

Вважаємо, що з метою уніфікації принципів соціального страхування необхідно до ст. 3 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» включити принцип паритетності управління Фондом соціального страхування та принцип забезпечення рівня життя, не нижчого за прожитковий мінімум, шляхом надання допомог.

Фонд соціального страхування не є органом державної влади. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» визначає статус Фонду соціального страхування як некомерційну самоврядну організацію, що діє на підставі статуту. Фонд соціального страхування України визначається як

орган, який здійснює керівництво та управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням, провадить акумуляцію страхових внесків, контроль за використанням коштів, забезпечує фінансування виплат за цими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування та здійснює інші функції згідно із затвердженим статутом.

Статутом фонду соціального страхування визначено в п. 1.6, що управління Фондом здійснюється на паритетній основі державою, представниками застрахованих осіб і роботодавців. Безпосереднє управління Фондом здійснюють його правління та виконавча дирекція. Робочими органами виконавчої дирекції Фонду є її управління в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, що створюються за рішенням правління Фонду на підставі затвердженої ним структури органів Фонду⁷.

Суб'єктом управління соціальним страхуванням на випадок безробіття в Україні є Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Управління Фондом здійснюють правління Фонду та виконавча дирекція Фонду. Правління Фонду складається з представників від держави, застрахованих осіб і роботодавців, які виконують свої обов'язки на громадських засадах. Виконавча дирекція Фонду є виконавчим органом правління Фонду, яка забезпечує виконання та практичну реалізацію рішень правління. Функції виконавчої дирекції Фонду покладаються на Державну службу зайнятості.

Основні напрями діяльності Фонду: управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття; акумуляція надходжень від сплати єдиного внеску, фінансових санкцій відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»; контроль за надходженням страхових внесків відповідно до закону; контроль за використанням коштів; виплата матеріального забезпечення та надання соціальних послуг⁸.

Частково принцип трипартизму у формі консультаційних процедур у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття реалізується при призначенні допомоги по частковому безробітті та при наданні одноразової допомоги по безробіттю для організації безробітним підприємницької діяльності. Так, питання про надання допомоги по частковому безробіттю розглядається комісією у складі: представника відповідного центру зайнятості (дві особи); представника управління економічного розвитку і торгівлі місцевої державної адміністрації (одна особа); представників сторін соціального діалогу від профспілкового органу (три особи); представників сторін соціального діалогу від роботодавців (три особи). Очолює комісію заступник керівника центру зайнятості або особа, яка його заміщує. Питання про надання або відмову у наданні допомоги по частковому безробіттю розглядається комісією протягом 10 календарних днів з дати подання підприємством заяви та документів. Засідання комісії скликається головою (залежно від кількості поданих підприємствами заяв) або на вимогу однієї третини членів комісії. Висновок комісії має рекомендаційний характер та оформлюється протоколом засідання комісії, що затверджується більшістю голосів присутніх¹¹.

Рекомендаційний характер також має рішення комісії з питань одноразової

виплати допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності. Комісія створюється центром зайнятості, її склад затверджується наказом керівника центру зайнятості. До складу комісії включаються представники центру зайнятості, районних, Київської та Севастопольських міських державних адміністрацій, районних у містах Києві та Севастополі, організацій (об'єднань) роботодавців і профспілок (за згодою). Розгляд питання щодо надання допомоги по безробіттю одноразово на підставі поданих безробітним документів та висновок комісії оформляються протоколом¹².

Протоколи з рішеннями відповідних комісій мають консультативний і рекомендаційний характер, рішення ж щодо надання матеріального забезпечення по частковому безробіттю та одноразової допомоги по безробіттю для організації безробітним підприємницької діяльності приймається керівником центру зайнятості.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Пенсійний фонд України» від 23 липня 2014 р. Пенсійний фонд України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через міністра соціальної політики, що реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню¹³. Варто згадати, що при прийнятті Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9 липня 2003 р. у ст. 59 було передбачено, що управління Пенсійним фондом здійснюється на основі паритетності представниками держави, застрахованих осіб і роботодавців, а також встановлено п'ятирічний період для перетворення Пенсійного фонду України з центрального органу виконавчої влади у неприбуткову самоврядну організацію. Однак у подальшому законодавцем була відхилена концепція паритетного управління Пенсійним фондом.

З метою відповідності організаційно-управлінських засад у сфері пенсійного страхування фундаментальним принципам соціального страхування необхідно забезпечити перетворення Пенсійного фонду України у неприбуткову самоврядну організацію з паритетним управлінням, що сприятиме цільовому використанню коштів пенсійного фонду, запровадженню професійного та корпоративного пенсійного страхування.

Загалом сьогодні можна говорити про реалізацію на практиці принципу паритетного управління фондом соціального страхування та фондом соціального страхування на випадок безробіття, що, безумовно, сприяє прозорості, ефективності функціонування системи соціального страхування та мінімізує випадки нестрахового відшкодування за рахунок фондів.

Здавалося б, Україна визначилася з моделлю функціонування системи соціального страхування та управління нею, надаючи перевагу захисту застрахованих осіб від соціальних ризиків на основі міжнародних принципів, рівноправності та прозорості взаємодії соціальних партнерів.

Водночас процес реформування і в цьому напрямі продовжується. Так, до Верховної Ради України було подано законопроект № 2275 «Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування» від 16 жовтня 2019 р., який (на момент написання даної публікації) пройшов перше читання та прийнятий за основу. Значна частина положень проекту стосуються змін у управлінні

загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, а саме:

- передача повноважень щодо призначення (звільнення) директора виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України від правління Фонду до Кабінету Міністрів України;
- заміну принципу паритетності представників усіх суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування в управлінні загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на принцип їх участі у такому управлінні;
- зміна порядку формування правління Фонду, до складу якого замість включення до нього 7 представників держави, застрахованих осіб та роботодавців, входить 10 представників держави та по 4 представники від застрахованих осіб і від роботодавців;
- зміну органу, з яким погоджується призначення керівників управлінь виконавчої дирекції Фонду, з правління Фонду на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення¹⁴.

У пояснювальній записці до законопроекту № 2275 метою прийняття акта визначено приведення видатків Фонду соціального страхування України у відповідність до його фінансових можливостей, забезпечення економічного та раціонального використання коштів цього Фонду, посилення відповідальності членів його правління та посадових осіб виконавчої дирекції Фонду, удосконалення окремих положень законодавства.

Аналіз положень законопроекту № 2275 не дає відповіді на питання, яким чином усунення соціальних партнерів від паритетного управління фондами соціального страхування стабілізує функціонування системи, а також забезпечить приведення видатків Фонду у відповідність до його фінансових можливостей, економічного і раціонального витрачання коштів.

Загальноприйнятим є той факт, що видатки Фонду становлять переважно витрати на виплату матеріального забезпечення, надання соціальних послуг, фінансування профілактики страхових випадків. Що й підтверджується щорічними звітами Фонду. Окрім того, адміністрування єдиного соціального внеску щодо збору та обліку здійснюється фіскальними органами та Пенсійним фондом України.

Необхідно наголосити, що згідно з ч. 4 ст. 4 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» кошти Фонду не включаються до складу Державного бюджету України та використовуються тільки за цільовим призначенням, до коштів Фонду застосовується казначейська форма обслуговування. Кошти фонду – це спільна власність застрахованих осіб. Оскільки витрати на єдиний соціальний внесок включаються до собівартості продукції (послуг), тому саме за рахунок працівників ці кошти сплачуються роботодавцем.

Натомість чергова реформа прагне усунути осіб, які сплачують страхові внески, від управління даними фондами коштів, що, своєю чергою, призведе до одержавлення системи соціального страхування.

Водночас необхідно згадати практику нецільового використання коштів фондів соціального страхування. Так, відповідно до ст. 8 Закону України «Про державний бюджет на 2014 рік» було передбачено вилучення з фонду соціального страхування на випадок безробіття 1,4 млрд грн з подальшим їх

зарахуванням до Пенсійного фонду¹⁵. Хоча Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» передбачено, що кошти фонду не включаються до складу Державного бюджету України, а держава є гарантом забезпечення прав застрахованих осіб та надання їм відповідних соціальних послуг Фондом.

У даному випадку був порушений і проігнорований принцип цільового використання коштів соціального страхування на випадок безробіття. Як зазначає І. Хомич, за аналогією з Бюджетним кодексом України, нецільовим використанням коштів соціальних фондів можна вважати витрачання цих коштів на заходи, не передбачені законодавством про соціальне забезпечення, або з порушенням визначеного порядку їх нарахування та виплати, а також їх призначення та виплати особам, які не мають на це права¹⁶. Що ж стосується цільового використання коштів фонду соціального страхування на випадок безробіття, то дані кошти повинні використовуватися відповідно до ст. 17 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», тобто виключно на забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття.

Як зазначає М. Захаров, використання коштів страхових фондів (страхових внесків), перерозподіл здійснюється тільки між застрахованими, включаючи їх сім'ю. Використовувати ж страхові внески, які сплачуються роботодавцями або самими застрахованими, для забезпечення інших громадян не можна. У цьому і полягає сутність принципу цільового використання страхових фондів¹⁷.

Використання соціально-страхових коштів на фінансування витрат, які повинні виплачуватися з державного бюджету створює загрозу стабільності фінансування соціального страхування, порушує принцип цільового використання коштів, гарантованості державою соціального захисту у випадку настання соціально-страхових ризиків.

Роль держави в системі соціального страхування полягає в тому, що вона виступає гарантом забезпечення прав застрахованих осіб. І в більшості європейських держав ця роль реалізується шляхом надання дотацій з державного бюджету у випадку дефіциту фонду соціального страхування.

Залучення держави, роботодавців і профспілок до паритетного управління фондами соціального страхування сприяє прозорості, цільовому використанню коштів соціального страхування, розширенню сфери охоплення захисту від соціальних ризиків, та, загалом, ефективності системи соціального страхування.

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що принцип паритетності управління фондами соціального страхування забезпечує взаємну відповідальність сторін соціального партнерства та сприяє ефективності реалізації застрахованими особами своїх прав. До того ж можна зробити такі пропозиції:

по-перше, з метою уніфікації принципів соціального страхування необхідно до ст. 3 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» включити принцип паритетності управління Фондом соціального страхування та принцип забезпечення рівня життя, не нижчого за прожитковий мінімум, шляхом надання допомог;

по-друге, з метою відповідності організаційно-управлінських засад у сфері пенсійного страхування фундаментальним принципам соціального страхування необхідно забезпечити перетворення Пенсійного фонду України в неприбуткову

самоврядну організацію з паритетним управлінням, що сприятиме цільовому використанню коштів пенсійного фонду та запровадженню професійного та корпоративного пенсійного страхування;

по-третє, законодавчі ініціативи у сфері соціального страхування повинні бути виважені та належним чином обґрунтовані, базуватися на міжнародних і національно-правових принципах функціонування соціального страхування. Водночас стабільність системи соціального страхування залежить від належного виконання всіх принципів соціального страхування, а також від розвитку економіки, стабільної політичної ситуації, концептуального розвитку законодавства у сфері соціального страхування за участю соціальних партнерів.

1. Москаленко О. В. Основні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування в умовах ринкової економіки: монографія. Харків: Юрайт, 2012. 400 с.

2. Боднарук М. І. Правове регулювання соціального страхування в Україні. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2014. 472 с.

3. Кучма О. Л. Проблеми теорії та нормативно-правового регулювання соціального страхування в Україні. Київ: Освіта України, 2016. 416 с.

4. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 р. № 16/98-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/16/98-вр>

5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 р. № 1533-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>

6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>

7. Статут Фонду соціального страхування: затверджено постановою правління Фонду соціального страхування України від 8 лютого 2017 р. № 12. URL : <http://komspr.rada.gov.ua/uploads/documents/30443.pdf>

8. Статут Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття: затверджено постановою правління Фонду соціального страхування на випадок безробіття від 6 липня 2000 р. № 2. URL : http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=338204

9. Про державну службу зайнятості: затверджено наказом Міністерства соціальної політики України від 14 червня 2019 р. № 945. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/19/2013>

10. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: затверджено Законом України від 2 березня 2000 р. № 1533-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#n134>

11. Порядок надання допомоги по частковому безробіттю: затверджено наказом Міністерства соціальної політики України від 7 березня 2013 р. № 103. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0756-13>

12. Порядок надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності: затверджено наказом Міністерства соціальної політики України від 15 червня 2015 р. № 613. URL : Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0821-15>

13. Положення про Пенсійний фонд України: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 липня 2014 р. № 280. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-п>

14. Висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України 06.11.2019. URL : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=67102&pf35401=508491>

15. Про Державний бюджет України на 2014 рік: Закон України від 16.01.2014 р. № 719-VII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/719-18/print1453551263072433>

16. Хомич І.Ю. Принципи цільового використання коштів у соціальному забезпеченні населення України: поняття та значення. *Наше право*. 2013. № 10. С. 134.

17. Захаров М.Л. Социальное страхование в России: прошлое, настоящее и перспективы развития (трудовые пенсии, выплаты пострадавшим на производстве): монография. Москва: Проспект, 2013. С. 41.

References

1. *Moskalenko O. V.* Osnovni zasady zahalnooboviazkovoho derzhavnoho sotsialnoho strakhuvannia v umovakh rynkovoi ekonomiky: monohrafiia. Kh.: Yurait, 2012. 400 s.(ukr)
2. *Bodnaruk M. I.* Pravove rehuliuвання sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini. Chernivtsi : Chernivetskyi nats. un-t, 2014. 472 s.(ukr)
3. *Kuchma O. L.* Problemy teorii ta normatyvno-pravovoho rehuliuвання sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini. K. : Osvita Ukrainy, 2016. 416 s.(ukr)
4. Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia vid 14 sichnia 1998 r. № 16/98-VR. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/16/98-vr> (ukr)
5. Pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia na випадок bezrobittia : Zakon Ukrainy vid 2 bereznia 2000 r. № 1533-III. URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14\(ukr\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14(ukr))
6. Pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia: Zakon Ukrainy vid 23 veresnia 1999 r. № 1105-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14> (ukr)
7. Statut Fondu sotsialnoho strakhuvannia: zatverdzheno postanovoiu pravlinnia Fondu sotsialnoho strakhuvannia Ukrainy vid 8 liutoho 2017 r. № 12. URL : <http://komspip.rada.gov.ua/uploads/documents/30443.pdf> (ukr)
8. Statut Fondu zahalnooboviazkovoho derzhavnoho sotsialnoho strakhuvannia na випадок bezrobittia: zatverdzheno postanovoiu pravlinnia Fondu sotsialnoho strakhuvannia na випадок bezrobittia vid 6 lypnia 2000 r. № 2. URL : [http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=338204\(ukr\)](http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=338204(ukr))
9. Pro derzhavnu sluzhbu zainiatosti: zatverdzheno nakazom Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy vid 14 chervnia 2019 r. № 945. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/19/2013> (ukr)
10. Pro zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia na випадок bezrobittia: zatverdzheno Zakonom Ukrainy vid 2 bereznia 2000 r. № 1533-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#n134> (ukr)
11. Poriadok nadання допомоги po chastkovomu bezrobittiu: zatverdzheno nakazom Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy vid 7 bereznia 2013 r. № 103. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0756-13> (ukr)
12. Poriadok nadання допомоги po bezrobittiu, u tomu chysli odnorazovoi yii vyplaty dla orhanizatsii bezrobitnym pidpriyemnytskoi diialnosti: zatverdzheno nakazom Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy vid 15 chervnia 2015 r. № 613. URL : Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0821-15> (ukr)
13. Polozhennia pro Pensiinyi fond Ukrainy: zatverdzheno postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lypnia 2014 r. № 280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-p> (ukr)
14. Vysnovok Holovnoho naukovokspertnoho upravlinnia 06.11.2019. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc3_4?id=&pf3511=67102&pf35401=508491 (ukr)
15. Pro derzhavnyi biudzhet na 2014 rik : Zakon Ukrainy vid 16.01.2014 r. № 719-VII URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/719-18/print1453551263072433> (ukr)
16. *Khomych I. Iu.* Pryntsyp tsilovoho vykorystannia koshtiv u sotsialnomu zabezpechenni naselennia Ukrainy: poniattia ta znachennia. *Nashe pravo*. 2013. № 10. S. 134. (ukr)
17. *Zakharov M. L.* Sotsyalnoe strakhovanye v Rossyiy: proshloe, nastoiashchee y perspektivy razvitiya (trudovye pensyy, vyplaty postradavshym na proizvodstve) : Monohrafiya. M. : Prospekt, 2013. S. 41.(rus)

Trunova Halyna. Principle of parity of social insurance management funds as a guarantee for the implementation of the insured persons 'rights

Introduction of the problem. The relevance of the chosen topic is due to the necessity for scientific research in determining the level of implementation of the principle of parity management of social insurance funds, as well as the next stage of reforming the social insurance system and a departure from the principle of parity management of social insurance funds.

The aim of the article is to make some proposals for the sustainable functioning of the principle of parity in the management of social insurance funds, which will contribute to guaranteeing the realization of the rights of the insured in the field of social insurance.

Results. The National System of Social Insurance Principles was laid down in the Concept of Social Security for the Population. Among the general principles of social insurance

in the Concept was highlighted the principle of autonomy of managing the activity of social insurance funds on the principles of social partnership and self-government under state control. Subsequently, undergoing certain transformations, but not changing the essence, this principle was changed to the principle of parity of management of social insurance funds.

The analysis of the current legislation and law enforcement practice shows the implementation in practice of the principle of parity management of social insurance funds, which certainly promotes transparency, efficiency of functioning of the social insurance system and minimizes the cases of non-insurance compensation. At the same time, draft laws on the reform of social insurance in the direction of weakening the rights of social partners (employers and trade unions) in the management of funds do not promote the rights of the insured and nullify the international legal acts ratified by Ukraine.

Conclusions. *It is proved that the stability of the social insurance system depends on the proper implementation of all principles of social insurance, as well as on the development of the economy, stable political situation, conceptual development of legislation in the field of social insurance with the participation of social partnership parties. It is concluded that the principle of parity of management of social insurance funds ensures mutual responsibility of the parties of social partnership and promotes the effectiveness of the social insurance system.*

Key words: *principle, management parity, social insurance, fund, insured.*